

ce není překážek, má zavést další řízení. Je také vysvětlitelno, že zákon jen vlastníku dává oprávnění. Při pouhém držiteli není jisto, že vlastnictví vkladem skutečně dosáhne. Na druhé straně by soud, o cestě nezbytné rozhodující, a odůvodněnost návrhu posuzující, podle §u 2 zákona dle osoby onoho vlastníka, který jím jest v době podané žádosti, zejména pokud se týče hrubé nedbalosti ve smyslu §u 2 zákona mohl povolit cestu z nouze někomu, kdo by ani pro ono hrubé zavinění při nabytí pozemku na ni práva neměl, kdyby totiž navrhuující držitel vlastnictví nedosáhl ať proto, že nemohl nebo nechtěl, a pozemek zůstal vlastníku nedbalému. Tím by byla poskytnuta možnost k obcházení zákona a jest i z toho důvodu nutno žádati k návrhu průkaz plného vlastnictví a nestačí průkaz pouhé držby a důvodu nabývacího. Názoru tomu nevádí, že § 17 zákona umožňuje nabytí cesty nezbytné i při pozemcích, v knize pozemkové nezapsaných. Máť na mysli jen případ, že pozemek není vůbec v knize zapsán, nikoli případ, že je zapsán pro někoho jiného, jak v případě sporném. Také nerozhoduje, že navrhovatelka má již rok žádost o zápis svého vlastnictví připravenou. Tím snadněji mohla si legitimaci sjednat.

Čís. 4478.

Obchodní plnomocník není oprávněn uzavíratí zápůjčky, nemá-li k tomu zvláštní plné moci.

V pouhém mlčení principála k tomu, že obchodní plnomocník uzavřel zápůjčku, nelze za všech okolností spatřovati schválení.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1924, Rv II 501/24).

Žalobce domáhal se na žalované firmě zaplacení peníze, jež prý byl žalované zapůjčil. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, N e j- v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Sporné věci nedostalo se v odvolací stolici správného právního posouzení. Sejde na tom, zda byl František K., o němž dovolatel nebéře v pochybnost, že byl obchodním plnomocníkem žalované firmy, jako takový podle čl. 47 druhý odstavec obch. zák. oprávněn uzavřítí pro žalovanou firmu zažalovanou zápůjčku. Odvolací soud sice správně uvádí, že by K. podle čl. 47 odst. druhý obch. zák. potřeboval zvláštního zmocnění, ale že v tomto případě řečené omezení není směrodatné pro žalobce jako pro třetí osobu, poněvadž mohl K-ovi důvěřovati, když u něho uzavíral zápůjčku jménem žalované firmy, jelikož v této příčině nebylo nijakých zvláštních důvodů ku podezření, že by K. ke škodě žalované firmy zneužíval svého postavení jako obchodní plnomocník. Tento právní názor se zřetelem na doslov čl. 47 odstavec druhý obch. zák. nelze sdíleti. Podle čl. 47 odstavec první obch. zák. se vztahovala K-ova plná moc na všechny obchody a právní jednání s provozem podniku, v němž byl zřízen jako obchodní plnomocník, spojená a v něm se obvykle vyskytující, nevztahovala se však na obchody a právní jed-

nání, podnikovému provozu svou neobyčejností a nezvyklostí se vymykající, žalobce mohl podle řečeného ustanovení předpokládati, že K. je zmocněn pouze v rámci čl. 47 odstavec první obch. zák., nikoli že je tím, že byl zřízen za obchodního plnomocníka, zmocněn také k uzavírání zápůjček, ve příčině kterých čl. 47 odstavec druhý obch. zák. vyžaduje zvláštní zmocnění. Kdyby se zmocnění podle čl. 47 odstavec první obch. zák. mělo samo sebou vztahovati i na úkony v čl. 47 odstavec druhý obch. zák. uvedené, ze všeobecného zmocnění prvního odstavce vyloučené, nemělo by ustanovení čl. 47 odstavec druhý obch. zák. ani smyslu, ani účelu. Právem míní dovolatelka, že tímto ustanovením chráněn má býti principál, kterážto ochrana by byla však podle právního pojetí odvolacího soudu ilusorní. Poněvadž nebylo zjištěno, že K. měl k uzavření sporné zápůjčky zvláštní zmocnění podle čl. 47 odstavec druhý obch. zák., slušelo uznati, že zápůjčku tu se žalobcem nemohl uzavřítí jménem žalované firmy. Ostatně František K., byv jako svědek slyšen, vypověděl, že byl k uzavření zápůjčky se žalobcem zmocněn Janem B-em podle legalisované plné moci, kterou předložil, a ze které vyplývá, že to byla osobní plná moc B-ova, nikoli plná moc Jana B-a za žalovanou firmu, kterážto okolnost zůstala v nižších stolicích úplně nepovšimnuta. Uzavřel-li K., jak vypověděl, zápůjčku se žalobcem jménem Jana B-a, jako jeho k tomu zvláště zmocněný plnomocník, nelze předpokládati, že by šlo o mlčky, ale poznatelně udělené zmocnění se strany žalované firmy, totiž o zvláštní zmocnění podle čl. 47 odstavec druhý obch. zák., které arci může býti dáno také mlčky (srov. §§ 1002, 1005, 863 obč. zák.). Leč dovolatel spatřuje právem nesprávné posouzení právní i v tom, že odvolací soud míní, že překročené oprávnění, příslušející K-ovi, bylo dodatečně mlčky schváleno, jelikož o této zápůjčce uvědomil druhého společníka M-a, oprávněného ku zastupování žalované firmy, a tento proti tomu ničeho nenamítal. Leč tu je závažno zjištění, že k zápůjčkám došlo 30. února 1920, 9. března 1921, 12. září 1921 a 24. ledna 1922, že M. se dověděl o zápůjčce teprve po odcestování B-ova do Ameriky, že peněz ze zápůjčky použil K., jak vypověděl, dle 14. června 1921 pro společnost, že do té doby měl peníze jako s v ů j v k l a d uloženy v bance. Z toho vyplývá, že se M. dověděl o zápůjčce, až když byla K-em uzavřena, a že jeho mlčení, se kterým přijal K-ovo sdělení, nemůže býti za daného stavu považováno za souhlas žalované firmy s tím, co K. učinil. Mlčení lze jen tehdy považovati za souhlas, když celková situace poskytuje oporu této domněnce, když mlčící jest si vědom okolností, které mu ukládají za povinnost, aby mluvil, anebo když to nařizuje zákon. Nevýslovné prohlášení může spožívatí nejen v mlčení, nýbrž i v jiném chování. Má-li se posouditi rozhodnost těchto, dlužno tak podle poukazu zákona (§ 863 odstavec druhý obč. zák.) učiniti podle zvyklostí a obyčejů zachovávaných v poctivém styku obchodním. M. dověděl se o zápůjčce až po jejím uskutečnění, nikoli před jejím uzavřením, a tu jeho mlčení nemělo odvolacím soudem jemu přikládaného významu, jmenovitě nelze v něm spatřovati souhlas žalované firmy s tím, že K. překročil plnou moc jemu podle čl. 47 odstavec první obch. zák. udělenou, vždyť ani nebylo jisto, zda M. mlčel ve vlastním jméně, či zdali mlčel jménem žalované firmy jako její zákonný reprezentant.